

”וַיְבָרֶכֶּךָ ה' מִצִּיּוֹן וַיֵּרָא אֶת בְּטוֹב
יְרוּשָׁלַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ וַיֵּרָא
בָּנִים לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל
יִשְׂרָאֵל.”

(סֵפֶר תְּהִלִּים, פֶּרֶק קכ"ח, פְּסוּקִים ה-ו)

יום ירושלים

יום ירושלים הוא חג לאומי בישראל. הוא נקבע כדי לציין את האיחוד מחדש של העיר ואת הקשר ההיסטורי של עם ישראל לירושלים במשך הדורות. בשנת תשכ"ז (1967), בשלושה שבועות לאחר כיבוש העיר העתיקה במלחמת ששת הימים, החליטה הכנסת על איחוד העיר. כך הפכה ירושלים ל"עיר שחברה לה יחדיו" (תהלים פ"ב, פסוק ג'). הכנסת הכריזה על כ"ח באיר תשכ"ז 1967, יום שחרור הר הבית, כעל יום ירושלים, ומאז אנו חוגגים אותו כל שנה. בנוסף, התקבל בכנסת ב-1998 חוק יסוד, האומר שירושלים היא בירת ישראל הנצחית.

מאז מלחמת העצמאות ב-1948 עד 1967 הייתה ירושלים "עיר אשר בדרך יושבת ובלבה חומה" ("ירושלים של זהב" / נעמי שמר). החומה הייתה בחלקים רבים בעיר והפרידה בין מערב למזרח. החלק המערבי היה בידי ישראל, ואלו החלק המזרחי היה בשליטת ירדן חוץ מהר הצופים. מן החומה היו הירדנים זורקים מדי פעם אבנים, שהרגו ופצעו אנשים.

כשפרצה מלחמת ששת הימים בצפון ובדרום, ניסתה ישראל למנוע את המלחמה עם ירדן, אך ללא הצלחה. הירדנים תקפו, לכן קיבל צה"ל פקודה

לכבוש את העיר העתיקה. זה היה ביום השלישי למלחמה. לאחר קרבות קשים ומרים כבשה חטיבת הצנחנים את העיר ושחררה את הכותל המערבי. החילים נכנסו לעיר המזרחית דרך שער האריות. אחר כך הגיעו שר הביטחון משה דיין, הרמטכ"ל* יצחק רבין ואלוף פיקוד המרכז עוזי נרקיס. מאות הלוחמים קיבלו את פניהם בשיר: "ירושלים של זהב", השיר שחובר ימים מספר לפני המלחמה, והפך לסמל של שחרור ירושלים. ברחבת הכותל המערבי היו הלוחמים יחד עם הרב הראשי לצה"ל, הרב גורן. הרב ברוך ברקת "שהחינו" ותקע בשופר. השמחה וההתרגשות של המאורע ההיסטורי היו עצומים. קשה היה להאמין שירושלים העתיקה נמצאת בידינו. אנשים שמחו וגם בכו.

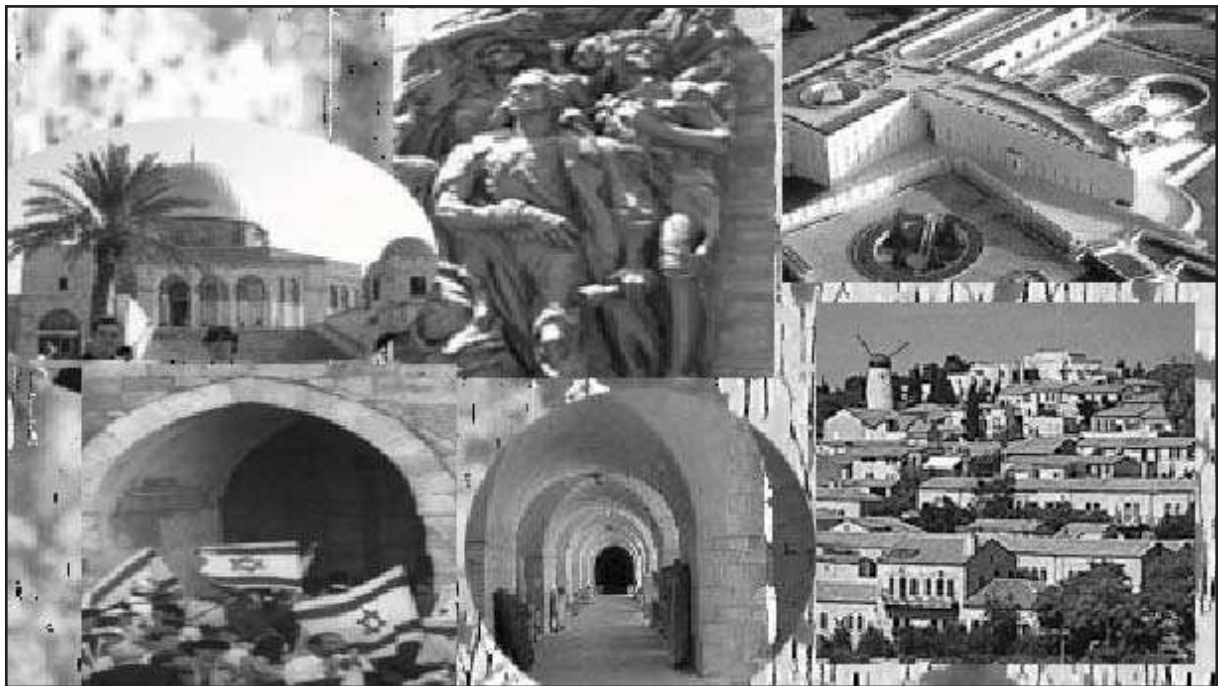
ב-כ"ח באיר מצינים את איחוד ירושלים בטקסים ובחגיגות בכל הארץ. בגבעת התחמושת, שבה היו קרבות קשים, מתקיים כל שנה טקס ממלכתי. בערב יום ירושלים נערכת צעדה במרכז העיר. הסיסמה של הצעדה: "ההתישבות מצדיעה לירושלים". בליל יום ירושלים יש עצרת גדולה בישיבת מרכז הרב בירושלים. לאחר חצות צועדים מהישיבה אל הכותל המערבי. אחרי הצהריים יוצאים צעירים מתנועות הנוער הלאומיות בריקוד דגלים. התהלוכה מתחילה במרכז העיר, מקיפה את חומות העיר העתיקה ומסתיימת ברחבת הכותל המערבי.

*רמטכ"ל- ראש המטה הכללי.

יש בתי כנסת שבהם מקובל לומר "הלל" ביום הזה.

כאשר כ"ח באיר חל ביום שישי, נערכים הטקסים ביום חמישי, כ"ז באיר,

אבל אמירת ה"הלל" ומזמורי התודה נערכת ביום ששי, כ"ח באיר.

מה בתמונה?

- * בית המשפט העליון
- * פסל במוזיאון "יד ושם"
- * הר הבית, מסגד אל אקצה
- * משכנות שאננים
- * מוזיאון רוקפלר
- * שער בעיר העתיקה

ענו על השאלות.

1. מה מצין יום ירושלים?

2. איזה חוק התקבל בכנסת?

3. איך פרצה מלחמת ששת הימים (1967)?

4. תארו את השמחה וההתרגשות בשחרור ירושלים.

5. תארו את הטקסים וההגיגות של יום ירושלים.

כְּתֹבוּ אֶת הַפִּירוּשׁ הַמֵּתָאִים מִתּוֹךְ מֵאָגֵר הַמִּילִים.

_____ חוֹמָה	_____ כִּיבוּשׁ
_____ עֲצָרָת	_____ מְקִיפָה
_____ צָעָדָה	_____ שְׁחָרוּר
_____ מְקוּבָּל	_____ הִכְרִיזָה
_____ עֲצוּמִים	_____ נְעֻרָכָת
_____ מִדֵּי פֶעַם	_____ פְּקוּדָה

מֵאָגֵר מִילִים

מִתְקִימָת, נְהוּג, לִפְעָמִים, תְּפִיסַת שְׁטַח בְּכוּחַ, הוֹרָאָה, מִתֵּן חוֹפֶשׁ,
תְּהִלוּכָה, הוֹדִיעָה בְּרַבִּים, קִיר מִפְרִיד, אֲסִפָּה, הוֹלָכָת מִסְבִּיב, גְּדוּלִים

כְּתֹבוּ אֶת הַמִּלָּה הַהִפּוּכָה מִתּוֹךְ מֵאָגֵר הַמִּילִים.

_____ איחוד	_____ וְכִנְסוּ
_____ צוּעָדִים	_____ שְׂמִחָה
_____ נִצְחִית	_____ מִפְרִידָה
_____ מִסְתַּיֶּמֶת	_____ חוֹפֶשׁ
_____ הִצְלָחָה	_____ קָלִים

מֵאָגֵר מִילִים

עוֹצָרִים, מִתְחִילָה, הִפְרָדָה, זְמַנִּית, שְׁעָבוּד,
מֵאֻחָדָת, צֶעַר, כִּישְׁלוֹן, יִצְאוּ, קָשִׁים

כתבו נכון או לא נכון.

1. הכנסת החליטה על איחוד ירושלים
שבוע לאחר שהסתיימה מלחמת ששת הימים.

2. יום ירושלים חל בכ"ח באיר.

3. ביום ירושלים מצינים את האיחוד מחדש
של העיר ואת הקשר ההיסטורי שלנו אליה.

4. 19 שנים הפרידה החומה בין מערב ירושלים למזרחה.

5. הירדנים בצד המזרחי של העיר
נהגו לתקוף מדי פעם את ירושלים.

6. ישראל ניסתה למנוע את המלחמה עם ירדן,
אך הירדנים תקפו את ישראל.

7. העיר העתיקה נכבשה על ידי חטיבת הצנחנים.

8. הכאב על הנופלים במלחמה היה גדול.

9. היתה שמחה גדולה על המאורע ההיסטורי
של שחרור הכותל המערבי.

10. הרב גורן תקע בשופר בחלק המערבי של העיר.

משימות

א. כתבו תפילה או בקשה אישית על פתק שתדעו לשים בין אבני הכותל.

ב. חברו ברכה לירושלים המאוחדת.

ג. צירו את הכותל המערבי עם האנשים המתפללים.

שַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַיִם

ירושלים העתיקה מוקפת חומה גבוהה. במשך הדורות נבנו חומות ירושלים פעמים רבות כדי להגן על העיר. החומה נבנתה על ידי "סולימן המפואר" בין השנים 1537-1541. בחומת ירושלים שבעה שערים והם פתוחים למעבר, אך יש שער אחד שהוא סגור ואטום באבנים- שער הרחמים.

הסתכלו במפה בעמוד הבא וכתבו:

- אילו שערים נמצאים בכל אחד מהרבעים של ירושלים העתיקה?

- איפה נמצא הכותל המערבי?

מפת ירושלים העתיקה

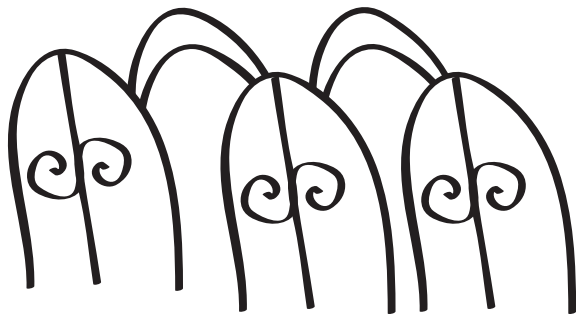

שְׁעֵי הָעִיר

1. שַׁעַר שְׁכֶם
2. שַׁעַר הַפְּרָחִים
3. שַׁעַר הָאֲרִיּוֹת
4. שַׁעַר הָרַחֲמִים
5. שַׁעַר הָאֲשָׁפוֹת
6. שַׁעַר צִיּוֹן
7. שַׁעַר יָפוֹ
8. הַשַּׁעַר הַחֲדָשׁ

חִלְקֵי הָעִיר

1. הָרֹבֶעַ הַיְּהוּדִי
2. הָרֹבֶעַ הַנוֹצְרִי
3. הָרֹבֶעַ הַמוֹסְלָמִי
4. הָרֹבֶעַ הָאֲרֻמֵּנִי
5. הַר הַבַּיִת

שַׁעַר יְרוּשָׁלַיִם

1. שַׁעַר שָׁכֶם

שַׁעַר שָׁכֶם נִקְרָא גַם שַׁעַר דַּמָּשֶׁק, בָּאֵב-אֶל-עֲמוּד. הַשַּׁעַר נִמְצָא בְּמִרְכָּז הַחוֹמָה

הַצְפוֹנִית שֶׁל הָעִיר הָעֲתִיקָה, בְּרוֹבֵעַ הַמוֹסְלָמִי.

שַׁעַר שָׁכֶם הוּא הַמְּפוֹאָר שֶׁבְּשַׁעַרֵי הָעִיר

הָעֲתִיקָה, יֵשׁ בּוֹ קִישׁוּטִים אֲרִכִּיטֶקְטוֹנִים.

2. שַׁעַר הַפְּרָחִים

שַׁעַר הַפְּרָחִים נִקְרָא גַם שַׁעַר הוֹרְדוֹס, בָּאֵב-אֶזְהָרָה. הַשַּׁעַר נִמְצָא בַּחוּמָה

הַצְפוֹנִית שֶׁל הָעִיר הָעֲתִיקָה, בְּרוֹבֵעַ הַמוֹסְלָמִי. שְׁמוֹ נִקְבַּע בְּשָׁל הַפְּרָחִים

שְׁמִקְשָׁטִים אוֹתוֹ וְנִקְרָא עַל שֵׁם הוֹרְדוֹס שְׁבָנָה

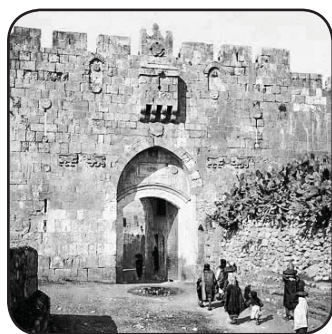
בְּנִינִים בָּעִיר.

3. שַׁעַר הָאֲרִיּוֹת

שַׁעַר הָאֲרִיּוֹת נִקְרָא גַם שַׁעַר הַשְּׁבָטִים.

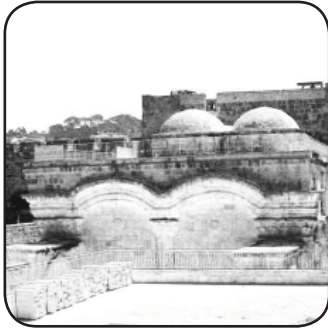
הַשַּׁעַר נִמְצָא בַּחוּמָה הַצְפוֹן מִזְרָחִית שֶׁל הָעִיר

הָעֲתִיקָה, בְּרוֹבֵעַ הַמוֹסְלָמִי.

דֶּרֶךְ שַׁעַר זֶה פֶּרְצוֹ חִילִי צֶה"ל לָעִיר הָעֲתִיקָה בְּמִלְחַמַּת שִׁשֶּׁת הַיָּמִים (1967).

4. שַׁעַר הַרְחָמִים

שַׁעַר הַרְחָמִים נִקְרָא גַם שַׁעַר הַזֶּהָב. הַשַּׁעַר נִמְצָא
בְּמִרְכָּז הַחוֹמָה הַמְּזֻרְחִית שֶׁל הַר הַבַּיִת. יֵשׁ בּוֹ
עַמּוּדִים וְכוֹתָרוֹת מִפּוֹאֲרִים וְהוּא סָגוּר וְאַטּוּם בְּאַבְנִים.
לְפִי הַמְּסוּרֶת, עֲתִיד הַמָּשִׁיחַ לְהִיכָנֵס לִירוּשָׁלַיִם דְּרֹךְ שַׁעַר זֶה.

5. שַׁעַר הָאֲשָׁפוֹת

שַׁעַר הָאֲשָׁפוֹת נִקְרָא גַם שַׁעַר הַמוֹגֵרְבִּים.
הַשַּׁעַר נִמְצָא בַּחוֹמָה הַדְּרוֹמִית שֶׁל הָעִיר הָעַתִּיקָה
עַל יַד הַכּוֹתֵל הַמַּעֲרָבִי.

6. שַׁעַר צִיּוֹן

שַׁעַר צִיּוֹן נִקְרָא גַם שַׁעַר דָּוִד, שַׁעַר הַיְּהוּדִים.
הַשַּׁעַר נִמְצָא בַּחוֹמָה הַדְּרוֹמִית שֶׁל הָעִיר הָעַתִּיקָה
עַל הַר צִיּוֹן עַל יַד הָרֹבֵעַ הַיְּהוּדִי.
שַׁעַר צִיּוֹן מְקַשֵּׁר בֵּין הָרֹבֵעַ הָאֲרָמִי לְהַר צִיּוֹן.

7. שַׁעַר יָפוֹ

שַׁעַר יָפוֹ נִקְרָא גַם שַׁעַר חֶבְרוֹן, בָּאֵב-אֶל-חֵלִיל.

הַשַּׁעַר נִמְצָא בְּמֶרְכֶּז הַחוֹמָה הַמַּעֲרָבִית שֶׁל

הָעִיר הָעִתִּיקָה, הַשַּׁעַר הָזֶה הָיָה חָשׁוּב כִּי דֶרֶכּוֹ הָיְתָה תַּחֲנִת יְצִיאָה לְשָׂכֶם

וּלְחֶבְרוֹן. בְּמִלְחַמַת הַשְּׁחָרוּר - 1948 הוּא נִסְגָּר, וּבִיוֵנִי 1967 הוּא נִפְתָּח לְאַחַר

מִלְחַמַת שֵׁשֶׁת הַיָּמִים.

8 הַשַּׁעַר הַדָּמָשִׁי

הַשַּׁעַר נִמְצָא בַּחוֹמָה הַצָּפוֹן מַעֲרָבִית שֶׁל הָעִיר

הָעִתִּיקָה בְּרוֹבַע הַנוֹצָרִי.

הַשַּׁעַר הָיָה סָגוּר בֵּין הַשָּׁנִים 1948-1967,

לְאַחַר מִלְחַמַת שֵׁשֶׁת הַיָּמִים הוּא נִפְתָּח. הוּא הַשַּׁעַר הַגָּבוֹה בְּיוֹתֵר מִבֵּין כָּל

שַׁעְרֵי הָעִיר הָעִתִּיקָה.

"עֲשֵׂרָה קִבִּין יָפִי יֵרְדּוּ לְעוֹלָם,
תִּשְׁעָה נִטְלָה יְרוּשָׁלַיִם וְאֶחָד כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ"
 (מִסֵּכַת קְדוּשִׁין)

הַשְׁלִימוּ אֶת הַטֶּבֶלָה.

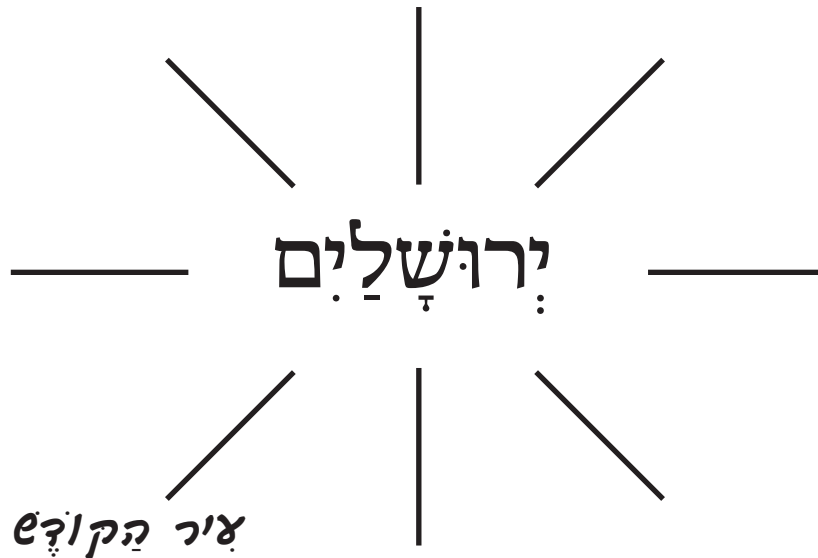
שֵׁם הַשַּׁעַר	שֵׁם נֹסֵף	מִיקוֹם הַשַּׁעַר
1. שַׁעַר שָׁכֶם		
2. שַׁעַר הַפְּרָחִים		
3. שַׁעַר הָאֲרִיּוֹת		
4. שַׁעַר הָרַחֲמִים		
5. שַׁעַר הָאֲשָׁפוֹת		
6. שַׁעַר צִיּוֹן		
7. שַׁעַר יָפוֹ		
8. הַשַּׁעַר הַחֲדָשׁ		

ירושלַיִם, הַכּוֹתֵל הַמַּעֲרָבִי

כתבו שמות לעיר ירושלים.

**"ירושלים היא חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל ובירתה הנצחית.
שום הצבעה באו"ם אינה משנה עובדה היסטורית זו".**

הודעת ראש הממשלה דוד בן גוריון, בפנסת הראשונה של ישראל
ביום ב' י"ט בכסלו תש"י 10.12.49

● מה הודיע ראש הממשלה דוד בן גוריון בפנסת?
